

Espoon kaupunki Kaupunkisuunnittelulautakunta

kirjaamo@espoo.fi

Pro Espoonjoki ry:n POKE-mielipide

Näkökulma luonnon monimuotoisuuden säilymiseen

POKE-valmisteluun on käytetty mittava työmäärä ja tuloksena on suuri määrä ansiokasta materiaalia, jota kaavatyössä on hyödynnetty.

Nuksion kansallispuisto ja siihen rajautuvat ja pohjoisen POKE-alueen monet luontoympäristöt ja Matalajärven Natura-alue ympäristöineen muodostaa jopa Euroopan mittakaavassa ja Suomessa ainutlaatuisen biodiversiteetin ydinalueen pääkaupunkiseudulla. Siksi näkökulma kaava-alueen kehitykseen tulee olla laaja ja kauaskantoinen. Pohjois- ja Keski-Espoon kaava-alue on luonnoltaan erittäin monimuotoinen, sisältäen lähes kaiken, mitä Manner-Suomessa yleensä esiintyy.

Tällä alueella on erityisesti kahta suojeltavaksi priorisoitua luontotyyppiä, boreaalista metsää ja kohosoita. Matalajärvi ympäristöineen on ainutlaatuinen lähdejärvenä ja lajistonsa monimuotoisuudessa.

Alue on neljän EU-direktiiveissä luokan IV(a) erityistä suojelua vaativan lajiston tärkeä esiintymisalue:

- Viitasammakko, Bodomin pohjoisosassa ilmeisesti Suomen suurin esiintymä
- Lepakot, 9 Suomen 13 lepakkolajista esiintyy alueella, Bodom-Matalajärven alue on tärkein keskittymä
- Liito-orava, Pohjois-Espoo on tärkein esiintymisalue Suomessa
- Saukko elää alueen ojissa ja puroissa

Suomi vastaa liito-oravan EU-tason suojelusta yhdessä Viron kanssa. Sama koskee suureksi osaksi myös viitasammakkoa, näiden lajien käytä harvinaiseksi muualla Euroopassa.

Lisäksi alueella on harvinaisia kasvi- ja hyönteislajeja; useille se on ainoa Suomessa tunnettu esiintymispaikka.

Paitsi varsinaisia suojeltavia esiintymisalueita, alueita yhdistävät riittävät ekologiset käytävät ovat elintärkeitä lajien elinkelpoisuudelle. Tämä koskee erityisesti liito-oravaa ja sen tarvitsemia käytäviä mm Bodom-Viiskorpi-Kalajärvi- alueella.

POKE- kaava saattaa rikkoa EU:n luonnonsuojeludirektiivien elinympäristöjen hävittämisen- ja heikentämiskieltoja. Jo uudet asutuskeskukset massiivisine väestökeskittymineen vaikuttavat tähän yhdellä Suomen biodiversiteetiltään rikkaimmalla alueella – vai voidaanko väestöpaineiden keskellä laatia kaava, jossa luonto saa riittävän turvan...? Lähestymistapana voisi olla esim. maisemaekologinen suunnittelu (mm Oulun ja Jyväskylän yliopistoissa tutkittu).

Kaavan rakenne ja esitystapa

Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty paljon aineistoa, joka on vain taustana. Kaavamateriaalissa on merkittävästi tietoja, jotka edellyttäisivät toisenlaisia ratkaisuja. Sitovienkin kaava-asiakirjojen selityksissä jää tulkinnanvaraa ja vielä enemmän muiden, ohjeellisten tai muuten selventävien ohjeiden ja selitysten kohdalla, erityisesti myöhemmin laadittaville asemakaavoille ja arvioitaessa, ovatko ne yleiskaavan mukaisia vai eivät. Jos ne on laadittu vain yleiskaavan työprosessin työkaluiksi ja palvelemaan havainnollistavana materiaalina myös kaavaa esiteltäessä, tämä luonne on selvästi esitettävä.

Kaavoissa käytetty pikselikuvaus (100x100m) on paikoin liian epämääräinen ja on omiaan sekoittamaan kaavasta saatavaa kuvaa. Erilaisen toimintojen esittäminen eri väreillä eri asioita esittävässä kartoissa sekoittaa yleiskaavan yksikäsitteisyyttä, varsinkin silloin kun kartoissa värikuvaukset menevät päällekkäin.

Luontoarvojen verkoston liitekartan merkitseminen sitoviksi kaavamääräyksiksi on onnistunut toimenpide. Tarkennuksia ja rajauksia edellyttäviä kohteita ovat luonnonsuojelualueet ja muut tärkeät luontokohteet ja ekologiset käytävät. Myös muut maisemallisesti tärkeimmät viheralueet ja virkistysalueet sekä säilytettävät kulttuuriympäristöt ja valtioneuvoston päättämät RKY-alueet on syytä rajata tarkemmin kaavassa. Pääsy virkistysalueille ja niitä yhdistävät kevyen liikenteen väylät tai vastaavat kulkureitit tulisi määritellä sitovasti kaavassa, joskin niiden tarkka sijainti voidaan jättää asemakaavoissakin tehtäväksi.

Luontoarvojen kartasta puuttuvat kokonaan merkinnät alueista, jotka on suojeltu luonnonsuojelulain luontotyyppin perusteella.

Liitekartan 4, kulttuurisesti tärkeät alueet ja kohteet, muuttaminen sitovaksi on myös hyvä ratkaisu. Tämä vaatii jatkossa vielä merkintöjen tarkentamista ja selitystekstien selventämistä, osan ollessa vielä melko yleisluontoisia ja suuntaa antavia. Keskeisten kohteiden tulee näkyä myös varsinaisella kaavakartalla.

Maakuntakaava

POKE-kaavan tulee olla maakuntakaavan mukainen. Kaavaluonnoksessa ei riittävästi huomioida maakuntakaavan suunnittelumääräystä, jossa edellytetään luontokohteiden, maisema-arvojen ja lajiston liikkumismahdollisuuksien ottamista huomioon nimenomaan Espoon

yleiskaavatasolla. Lisäksi maakuntakaavan mukaan virkistykseen soveltuvat alueet tulee varata nyt esitettyä laajemmin virkistykseen ja ulkoiluun. Tämä pitää erityisesti huomioida koko Espoonjoen valuma-alueella. Virkistysalueiden ja kulttuurimaisemien osalta pitää suorittaa lisäselvityksiä.

Viheralueet ja –käytävät

Luontoarvojen verkoston liitekartan merkitseminen sitoviksi kaavamääräyksiksi on onnistunut toimenpide. Erityisesti ekologisten käytävien ja niiden kehittämisalueiden kohdalla tulee jo kaavamerkinnöin määrittää niille riittävä leveys ja laatu. Sama koskee joitakin jo nykyisin olevia luonnonsuojelualueita, joiden luonto, arvo ja koko olemassaolon peruste voi vaarantua, jos aivan niiden välittämään ympäristöön kaavoitetaan rakentamista. Ellei luonnonsuojelualueita ole mahdollista laajentaa, ainakin niitä nyt jo ympäröivä metsä- tai muu ympäristö tulee jättää viheralueeksi.

Espoonjokilaakso, Glimsinjoen ja Glomsinjoen-Oittaaanjoen alueet mukaan luettuna, on joen ja jokirantojen muodostama ekologinen kokonaisuus, jonka säilyminen on turvattava jo yleiskaavatasolla sitovin kaavamerkinnöin. Mankinjoki Espoonlahdesta Espoon kartanon alueelle ja sieltä Gumböleen sekä pohjoiseen on samoin perustein selkeä ekologinen käytävä. Molempien vesireittien varrella ja läheisyydessä sijaitsevat myös Espoon tärkeimmät historialliset ja kulttuuriympäristöt rakennuksineen ja puistoineen.

Bodom-Matalajärven alue kokonaisuudessaan, viherkäytävä Bodomin ja Kehä III:n välissä on erityisen tärkeä kulttuuriympäristönä, itä-länsi-suuntaisena viherkäytävänä ja myös virkistysympäristönä. Alueelle ei tule sijoittaa merkittävästi lisärakentamista. Viiskorvesta pohjoiseen kulkevat, sekä runko- että täydentäviksi merkityt viheryhteydet ovat kapeita ja jo nyt osittain asutuksen rajaamia, joten merkintöjä tulisi tarkentaa pikseliesitystä selkeämmiksi.

Miilukorven pohjoispuolinen itä-länsi-suuntainen käytävä on turvattava kaavamerkinnöin ja riittävällä leveydellä.

Kehä III Blominmäki-Näkinmetsän ja Mikkelän väli ja yhdistäminen edelleen keskuspuiston läntiseen alueeseen, nyt kaavassa merkitty kehittämiskohteeksi, tulisi tarkentaa jo yleiskaavassa. Siinä myös Espoonjoen ranta-alueelta on yhteys keskuspuistoon.

Vesistöt

Suomen tavoitteena on v 2027 saattaa kaikki vesistöt hyvän kuntoon. POKE-alueella sijaitsevat tai siihen rajoittuvat kaikki Espoon tärkeimmät ja suurimmat järvet ja samoin virtavedet. Näistä useiden tila on korkeintaan tyydyttävä. Yleiskaavan suunnittelussa tulee varautua asuinalueiden, teollisuuden ja kaupan, liikenteen ja kaiken vesistölle kuormitusta aiheuttavan toiminnan sijoittamiseen siten, että ne tukevat vesistön tilalle asetetun tavoitteen saavuttamista, eivätkä millään alueella vaaranna sitä.

Erityisen herkkinä kohteina tässä suhteessa ovat Koskelon-Viiskorven alue sekä Matalajärven että Pitkäjärven valuma-alueilla.

Asutuskeskittymät

Isoimmat uudet asutusalueet, Hista ja Kalajärvi, edellyttävät uusia liikenne- ja ratkaisuja.

Histan rakentaminen edellyttää rataa, jos halutaan toteuttaa yleiskaavassa ehdotettu rakennusala kokonaisuudessaan. Mikäli rataa ei rakenneta, ei tule toteuttaa Mynttilään merkittävää rakentamista.

Kalajärven rakentaminen täydessä suunnitellussa laajuudessa on samoin riippuvainen liikenne- ja ratkaisusta, koska jo nykyisin ainoa yhteys Vihdintie on pahoin ruuhkautunut.

Riittävien ekologisten käytävien jättäminen alueelle tulee olla keskeinen suunnitteluperuste.

Teollisuus- ja liiketoiminta-alueet

Kehä III:n lähelle Koskelon kohdalle on esitetty teollisuusaluetta, mitä se jo osittain on. Alue tulee rajata lähelle Kehä III:a. Vanhankartanonpuron luonnontilaisuus tulee taata kaavassa. Matalajärvi on ainutlaatuinen ja jo nyt uhanalainen. Sen valuma-alueelle ei tule sallia mitään toimintoja, josta voisi aiheutua järvelle haitallisia päästöjä ja sen purojen ja ojien varret on pidettävä luonnontilaisina, samoin Koskelosta länteen sijaitseva suo.

Liikenne

Suunnitelmassa on lähtökohtana, ettei merkittäviä uusia tieyhteyksiä rakenneta.

Histan ja mahdollisesti Mynttilän laajamittainen rakentaminen edellyttää raideyhteyksiä sekä luonnollisesti paikallisteitä ja näiden liittymiä valtavyöhykkeeseen, lähinnä Turunväylään ja Mynttilän kohdalla myös Kehä III:een.

Kalajärven liikenne- ja ratkaisussa on tyydytty katsomaan asiaa ahtaasti vain Espoon sisäisen liikenteen kannalta eikä ole selkeästi otettu huomioon pääkaupunkiseudun kokonaisuutta. Kalajärveä lähinnä nyt oleva raideyhteys on lentokenttäradan läntinen haara. Yleiskaavassa tulisi olla ainakin kannanotto ja varaus lentokenttäradalle rakennettavaan yhteyteen Vantaankosken, Vehkalan tai Kivistön asemien suuntaan.

Jo nykyisin ruuhkautuneella Vihdintiellä on Espoon sisäisen liikenteen lisäksi merkittävä määrä läpikulkuliikennettä pohjoisen ja Helsingin välillä. Tie on mutkainen, risteykset vanhoja ja kiertoliittymiä ei ole. Liikenne Vihdintieltä Kehä III:lle tullessa jakaantuu kolmeen osaan: suoraan edelleen kohti Helsinkiä ja Kehä III:lle molempiin suuntiin, länteen päin lähimpinä aluekeskuksina, joissa on myös raideyhteys, Espoossa Leppävaara ja Espoon

keskus. Espoon hajanaisen rakenteen takia iso osa liikenteestä kuitenkin suuntautuu näistäkin pääsuunnista hajanaisesti edelleen, mikä voisi puoltaa ensisijaisesti bussiliikennettä pitkänaikaa. Mahdollisen pikarautatien linjarajauksista voisivat parhaat olla suoraan kohti Leppävaaraa tai Viherlaakson-Kilon suuntaa ja läntisempi haara kohti Espoon keskusta. Koska siltavaihtoehto on kallis ja lähempänä Träskändaa kulkeva reitti palvelee paremmin raitiotien lähialueita, 7 minuutin lisäajalla ei ole merkitystä – raitiotie olisi joka tapauksessa bussia nopeampi. Siltavaihtoehdon linjaus on hylättävä myös Pitkäjärven etelärannan viheralueen yhtenäisyyden takia.

Vihdintien ruuhkaisuuden takia Vanhasta Lahnuksentiestä-Röyläntiestä ja Niipperintiestä on tullut läpiajoreittejä, johon ne eivät nykyisellään sovellu. Yleiskaavassa tulee olla selkeät liikennetkaisu- ja mahdolliset varaukset Vihdintien suunnalle, myös ottaen huomioon alueen perinnemaisemat ja luontoarvot, joista erityisen tärkeitä ovat Matalajärven valuma-alue ja mm Viiskorven arvokas luontoympäristö.

Kehä III on paikoin pahasti ruuhkainen, mm nykyisin kaksikaistainen väli Espoonväylältä Kauklahdenväylälle, joten varaus nelikaistaiselle väylälle on perusteltu.

Yksittäiset luontoalueet ja kohteet

Merkittävimmät luonnonsuojelualueet ja kohteet sisältyvät POKE-suunnitelmaan, samoin suuri osa tärkeistä viheralueista ja ekologisten yhteyksien kehittämiskohteista, kaikki tarpeellisia!

Gumbölen purolaaaksossa vapaa-ajan alueen rajautuminen suoraan kapeaan rauhoitusalueeseen on ongelmallista.

Lähellä Pitkäjärveä, Haapaniemestä pohjoiseen sijaitseva Brännbergenin rinnelehto tulisi merkitä viheralueeksi.

Gunnarsviken on viitasammakon tärkein lisääntymisalue, EU-direktiivien luokan IV (a) laji Samalla alueella elää myös saukko, sama luokitus, ja lähistöllä on Pakankylän kartanon alueella Pohjois-Espoon tärkeimpiin kuuluva lepakoesiintymä, useita lajeja, myös EU-luokka IV(a). Sama lajisto elää Smedsvikenissä. Perusteita alueen rauhoittamiseksi on, mutta vähintään merkintä viheralueeksi tai muu suojaava kaavamerkintä on paikallaan.

Niipperinpellon rinnelehto, pieni alue, jolle ympäristön muuttuminen voi aiheuttaa ongelmia – myös välitön ympäristö pyrittävä kohtuullisesti säilyttämään ennallaan.

Lillmossen, Röylä, maakunnallisesti arvokas luontokohde, nyt merkitty maa- ja metsätalousalueeksi, syytä merkitä vähintään viheralueeksi.

Punametsän lehmusmetsikkö Perusmäestä länteen, pikseliä pienempi alue, jonka ympäristönkin säilyminen on tärkeää.

Teirinsuon-Vitmossenin suoalue Mikkälän kohdalla Kehä III:n pohjoispuolella, Muuralasta länteen: merkitty viheralueeksi, alueella oleva Teirinsuo on luontotyyppinä rauhoitettu ja olisi sellaisenaan syytä olla yleiskaavakartalla. Soiden kohdalla arvon säilyminen on erityisen riippuvaa ympäristön pysyvyydestä.

Kulttuuri- ja kyläympäristöt

Positiivista on, että POKEa laadittaessa pyritään tunnistamaan ja tunnustamaan vanhat säilyneet kyläalueet ja tavoitteena on kyläkokonaisuuksien ja maaseutumaisten kulttuurimiljöiden kunnioittaminen kaavoituksessa. Erittäin suotavaa olisi, että tästä pyrkimyksestä pidetään kiinni myös asemakaavoja laadittaessa, eikä tältä osin ristiriitaisia ja maisemaa raiskaavia ratkaisuja tehtäisi.

Espoonjoen ja Kuninkaantien ympäristöt muodostavat koko Espoon poikki ulottuvat jatkumot, joita on yksittäisten alueiden ja kohteiden lisäksi tarkasteltava kokonaisuuksina. Espoon Kirkonmäkeä koskeva valtioneuvoston hyväksymä RKY-aluerajaus tulee merkitä kaavakarttaan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisena.

Tunnettujen merkittävien kartanoympäristöjen lisäksi valtakunnallisesti arvokas alue on sekä kulttuurihistoriallisesti että monimuotoisuudeltaan Madetojan ja Paciuksen, mahdollisesti Collanin sävelympäristö Högnäs ja Bodom ympäristöineen - Espoon Tuusulanjärvi.

Bodom-Viiskorpi, Kehä III:n pohjoispuolinen alue

Bodomin ja Matalajärven monimuotoisuus on pohjoismaiden suurinta. Espoon merkittävin viiksisiippa- ja liito-orava-alue (Enviro Oy 2017) sijoittuu Viiskorpeen; yöeläimiä; eivät siedä valaistusta.

Matalajärven ja Bodomin tila on nyt tyydyttävä. POKE:ssa Kehä III:n pohjoispuolen suunnitelmat tiestö-, teollisuus- ja asuinalueineen em. järvien valuma-alueille siirtäisivät ne sinilevävaiheeseen Espoon Pitkäjärven tavoin; virkistys- ja suojeluarvot menetettäisiin lain vastaisesti, eivätkä edes laskeutusallassuunnitelmat estäisi tämän toteutumista. Environ luontotutkimukset Kehä III:n pohjoispuolelta osoittavat nykytilanteen.

Natura-alueen suojelun ja vesistöjen kannalta mahdollisia suoria ja epäsuoria vaikutuksia on analysoinut ansiokkaasti FCG suunnittelu ja tekniikka Espoon pohjois- ja keskiosien alustavan yleiskaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnissa sivuilla 22 ja 23; jo nyt vaikutukset ovat Natura-alueelle merkittäviä; mm. salakalastus liikkumakieltoaikana ja vapaaksi lasketut koirat, jotka juoksevat rauhoitetulla suoalueella suurta tuhoa aiheuttaen sekä pesimättä levähtävässä linnustossa.

Bodomjärven pohjois- ja etelärannat täyttävät NATURA-kriteerit linnustoltaan. Yleiskaavaehdotuksessa pitäisi merkitä Högnäsin koko kannas ja Matalajärvi suoalueineen LS- tai Luo-merkinnällä sadan metrin vesialue- ja maa-

aluemerkintöineen. Myös Matalajärveä ympäröivät peltoalueet etelässä ja idässä sekä Margaretebergin puistometsä pitäisi merkitä Luo-alueena.

FCG:n ja Environ tutkimukset yleiskaavaa varten sekä ympäristökeskuksen moniste- ja julkaisusarjassa julkaistut tutkimukset (mm. Gunnarsviken ja Smedsviken) pitäisi olla lakivaikutteisia liitteitä. Viitetiedoista puuttuvat kaikki ympäristökeskuksen tiedossa olevat ympäristötutkimukset alueelta.

Suurin osa pohjanlepakon, vesisiipan, korvayökön, isoviiksisiipan, pikkulepakon, kimolepakon ja ripsisiipan esiintymisalueista on nykyisen Natura- alueen ulkopuolella, Högnäsin kannaksella. Koska niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa heikentää eikä hävittää, tämän puustoisien alueen nykytutkimuksen valossa vanhentunut yleiskaavaehdotuksen AP-aluemerkintä tulisi korvata Poke-kaavassa suojelumerkinnällä. Aikanaan alue tulisi liittää Matalajärven Natura-alueeseen.

Bodomjärven pohjoisosaan merkitty virkistys- ja vapaa-ajan alue on syytä poistaa kokonaan alueen luontoarvojen takia tai vähintään määriteltävä toiminnoille sellainen rajaus, ettei alueen erityisen suojelun kohteina oleville lajeille aiheudu mitään häiriötä.

Espoon keskuksen alue

Valtioneuvosto on päätöksellään 22.12.2009 vahvistanut luettelon valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista ympäristöistä (RKY 2009). Espoon Kirkonmäki on yksi tarkasti rajattu alue eli saanut valtakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman statuksen ja se tulee merkitä kokonaisuudessaan yleiskaavaan (liite). Jokisillan kaavaluonnoksesta Pro Espoonjoki ry teki 11.9.2017 muistutuksen, jossa erityisesti liian lähelle rantaa ehdotettu kerrostalokaava oli yhdistyksen mielestä yleiskaavan (1996) vastainen ja vaaransi 10 metrin etäisyydellä alkavan Espoon Kirkonmäen valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen RKY-alueen arvoa. Uudessa nyt suunnitteilla olevassa Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavasunnitelmassa tulisi valtakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman rajaus laajentaa Espoonjoen ranta-alueella vähintään 50 metriksi, luonnonmukaisena alueena. Jokisillan nykyisen asemakaavaehdotuksen rakennusten korkeutta tulee oleellisesti vähentää ja sijaintia siirtää kauemmaksi joesta kulttuurimaiseman ja viheryhteyden säilyttämiseksi.

Yleiskaavan hehtaarin kokoinen pikseliruutu ei tällä alueella varmista asemakaavoitusta varten riittävästi kulttuurimaiseman säilymistä, vaan rajaukseltaan epäselvänä tulee olemaan ongelma. Tulevassa yleiskaavassa tulisikin tehdä tärkeiden alueiden rajaus, kuten Espoon Tuomiokirkon kohdalla, karttapohjaa käyttäen. Riittävän leveällä suoja-alueella Espoonjoen tärkeällä ja keskeisellä alueella vahvistetaan suunnitellun kansallisen kaupunkipuiston vahvaa ja tervettä viherreittiä, jossa luonto ja eläimet voivat hyvin. Kirkkojärvenpuiston ja Lakelanpuiston kaavasunnitelmat tulisi tarkentaa myös yleiskaavassa, siten, että vältettäisiin näillä puistoalueilla liian tehokas täydennysrakentaminen. Lisäksi Kirkkojärven palauttaminen takaisin

ekologisesti toimivaksi järveksi Kirkkojärvenpuiston ehdotetun asemakaavan mukaisesti tulisi merkitä kaavakarttaan.

Täydennysrakentaminen tulee keskittymään Espoon kaupungin kaupallisen keskuksen ympärille, jossa Espoontorin korkein rakennus säilyttäisi tämän aseman ja muu kerrostalokorkeus olisi maksimissaan 6-8 kerroskorkeutta tai olemassa olevan nykyisen rakennuskannan korkuista.

Espoon ja Tuomarilan asemien ympäristöön sekä Suvelassa, Kirkkojärvellä, Kiltakalliolla ja Suviniityssä tullaan tekemään uutta rakennuskantaa, yhdistävää ja selkeyttävää kerrostalojen täydennys- ja lisärakentamista, mutta Keskuspuistoon liittyvä rakentaminen tulisi säilyttää pientalovaltaisena, kuten myös Mikkilän ja Muuralan täydennysrakentaminen. Suna on tälläkin hetkellä rivitalovaltaista, mutta sopivasti löytyy vanhoja erillisiä pientaloja.

Hallinnollinen rakentamiskanta pitäisi keskittää nykyiselle paikalle Espoon aseman pohjoispuolelle, joko säilyttäen tai lisärakentaen. Espoon keskuksen rakennuskanta tulee olemaan muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta hajarakentamista, joten korttelipihoja vastaavat puistoalueet ja kerrostalojen lähipuistot tulee varmistaa myös yleiskaavassa.

Erillinen Lommilan kaupallinen keskus nykyisen suurmyymälöiden alueelle tulisi mitoittaa nykyisen asumisalueen mukaisesti, eikä tehdä niitä Kehä III:n pohjoispuolisten luonto-olosuhteiltaan tärkeiden Bodomin ja Matalajärven sekä Miilukorven suunnitellun täydennysrakentamisen perusteella, joka toteutuessaan tulisi vahingoittamaan Glomsinjoen laakson erittäin tärkeää luontodirektiivien suojelemaa vesistöjä ja luonnonympäristöjä. Lommilan kaupallinen keskittymä super- ja vieläpä hypermarkettitasoisena olisi yleiskaavassa huono ratkaisu em. perustein.

Suunnitellut liikenneväylät, joista Espoonväylä on paraikaa rakentumassa Jokisillan molemmin puolin, tulevat aiheuttamaan vaikeuksia edetessään Keskuspuiston suuntaan ja Kehä III:n pohjoispuolelle. Finnoontie ei tule olemaan mahdollinen linjaus, koska rakennuslupia pientaloille on annettu ottamatta huomioon läpiajoliikenteen tarvetta. Jos Espoonväylä tehdään uutena väylänä Keskuspuiston alueella, pitäisi varautua tunnelirakentamiseen tai mahdollisesti pitkiin siltarakenteisiin.

POKE-suunnitelmassa tulisi ottaa huomioon vaihtoehtoiset väylät Espoon keskuksen POKE-alueelta etelään.

Alue Espoon keskuksesta länteen, Espoonkartanon alueelle

Alueen itäosassa on suunniteltu varaus Histan (-Salon) radalle, joka Mikkilän länsipuolella kääntyy tunnelissa luoteeseen ja Mynttilään, Dämmanin eteläpuolelle on suunniteltu rataliikenteeseen perustuva asutuskeskittymä. Tästä rata jatkuisi nykyisin pääasiassa asumattoman metsäisen seudun halki lähelle Turunväylää ja Histaa.

Dämmanin pohjoispuolelta jatkuu lähes aukoton asutusalue suoraan kohti pohjoista, Nupurinjärven itäpuolelta kohti Nuuksiota ja Nuuksion Pitkäjärveä. Kaavaehdotuksessa tähän on merkitty 2 maakunnallisen tason viherkäytävää. Tällaisten käytävien leveyden tulisi olla vähintään 100-200 m, mikäli jo olemassa oleva asutus tai kaava ei tätä paikallisesti estä. Ratalinjauksen Mynttilä-Hista välillä on paikoin erittäin suuria korkeuseroja ja kallioista maastoa, joten rata jouduttaneen pakostakin rakentamaan osittain tunneleihin. Ratalinjausta yksityiskohtaisesti tehtäessä on samalla varmistettava itä-länsisuuntaisten viheryhteyksien säilyminen, kuten rata on tarkoitus vetää myös Mynttilässä tunneliin. Kakarlammen rauhoitetun alueen tila on turvattava rautatien vaikutukselta.

Kun Kehä III:n rakentamista nelikaistaiseksi suunnitellaan välille Muurala-Kauklahdenväylä, olisi samalla syytä varautua sen korkeimman kohdan madaltamiseksi ja kattamiseksi tai siirtämiseksi osittain tunneliin, jolloin saataisiin selkeä ja leveä pohjois-etelä-suuntainen viheryhteys, joita muualla Kehä III:lla ei juuri ole. Kun aikoinaan Kehä III:n linjausta täällä muutettiin ja samalla madallettiin (ehkä 5-7 m), perusteluna oli miljoonasäästöt kansantaloudelle liikenteen pienempinä polttoainekuluina – nykyisillä paljon suuremmilla liikennemäärillä varmasti vielä enemmän. Tuloksena olisi luonnon ehdoilla toimiva metsälle istutettava viheryhteys yli leveän tieväylän ja se palvelisi myös retkeilyä ja virkistystä, kesäisin suunnistusta ja talvisin hiihtoharrastusta. Tämä suunnitteluvaihe voitaisiin yhdistää myös uuden Histan-Turun radan suunnitteluun, koska sekin vedetään samoilla kohdin tunnelissa Kehä III:n ali.

Mynttilän keskuksen eteläpuolelle on merkitty itä-länsi-suuntainen viheryhteys. Sen tulee olla leveämpi – ehkä 200 m, joka on hyvin toteutettavissa, koska alue on nyt suureksi osaksi rakentamatonta. Viherkäytävä voisi sijoittua myös POKE-alueen rajalle, ja se voisi olla myös rajan eteläpuolella, kunhan yhteys lännessä olevalle aukealle alueelle säilyy. Viheryhteys voisi sisältää Gumbölenjoen molemmat rannat, mutta jos se toteutetaan eri kohtaan, joen rantavyöhyke on joka tapauksessa säilytettävä joen ekologialle tärkeänä viherkäytävänä.

POKE-kaavan ulkopuolelle jää pieni alue Näkinmetsää Mynttilästä etelään, jonka rata alittanee ainakin suurimmaksi osaksi tunnelissa. Tämä Näkinmetsän kohta ja radan erkanemiskohta antavat mahdollisuuden viheryhteyden luomiseen - aina Nuuksiosta saakka - läntiseen Keskuspuistoon, ja tämä viheryhteys tulee merkitä kaavaan. Vastaavaa ehjää viheryhteyttä on muualta enää vaikea luoda.

Lapinkyläntien varsi Kehä III:sta pohjoiseen, Finnsinmäen alue ja siitä itään ja pohjoiseen, on ehdotettu melko tiiviin rakentamien alueeksi. Tällä alueella on kaavaa kevennettävä merkittävästi; suuri osa alueesta on luokiteltu myös peltoalueiden osalta kulttuurimaisemaksi.

Aivan Kehä III:n varressa on Espoon eräs tärkeimpiä arkeologisia alueita, Mankbyn keskiaikainen kylä, joka on muutamia vuosia aiemmin kaivettu esiin ja merkitty. Alue ei ole kovin suuri, mutta on merkityksensä takia merkittävä

suojelluksi myös yleiskaavassa. Kehä III:n läheisyyden takia se ei edes ole asutukselle hyvä paikka. Kaavaehdotuksen liitekartassa 4, kulttuuriympäristöt, tämä käy erittäin hyvin selville, ei ainoastaan tämän yhden kylän, vaan koko Espoon kartanon alueen osalta, jossa rakennusten, muinaismuistojen ja – löytöjen aikaskaala alkaa jo kivikaudelta. Alue on sen verran iso, että tulisi näkyä yleiskartallakin.

Muusta kaava-alueesta erillään Näkinmetsään on ehdotettu tiiviin rakentamisen aluetta. Aivan sen rajalla oleva Palolampi ja siitä pohjoisen oleva suo ovat sekä ekologisesti tärkeitä että alueen asukkaille aivan keskeistä ulkoilumaastoa, joten näiden välittömään läheisyyteen ei tule ulottaa rakentamista.

Pro Espoonjoki ry

Erkki Lindell, puheenjohtaja

Oivi Salohonka, sihteeri

liite: Espoon Kirkonmäen RKY-alue

Yhteystiedot

Pro Espoonjoki ry
proespoonjoki@proespoonjoki.fi

Erkki Lindell
erkki.lindell@kolumbus.fi
Mäkituvantie 9 A
02780 Espoo
+358 44 9940 224

Oivi Salohonka
oivi.salohonka@kolumbus.fi